

Gondolatok a horgász-etikáról.

A horgászat varázsa csaknem hatvan évvel ezelőtt ragadott meg. Ez alatt az idő alatt számos szebbnél-szebb kalandban, olykor azonban elkeserítő tapasztalatokban is volt részem. Az „elkeserítő” tapasztalatokat nem a haltalan horgásznapiokban kell keresnem, - bár valljuk be, ilyenek is voltak, sőt, manapság egyre sűrűbben vannak - hanem a vízparton tapasztalt eseményekben. Most, hogy csaknem ötszáz ezer honfitársunk úzi a horgászás által nyújtott kikapcsolódást, hobbyt, elkerülhetetlen, hogy (különösen a köztudatban jónak vélt horgászhelyeken) ne legyen „tömegnyomor”. Bár ez engem, - aki megszokta az ötvenes-hatvanas években a fővárosi „kanálisok” alig ötven méteres körzetében összezsúfolódott gyakran tucatnyinál is több horgászát - nem zavar különösebben. Némelyikünk azonban szinte „személyiségi jogának” megsértését látja a horgászhelyére érkező újabb horgászban. Hogyan kezeljük ezt a - hírek szerint egyre gyakrabban előforduló - eseményt?

Tudjuk, hogy természetes vizeinken csak akkor lehet „foglalt helyre” hivatkozni, ha a hatóságtól az adott vízben erre lehetőséget kap a horgász (pl. a Balatonon), mert stéget épít, és azt táblával látja el, melyre neve és horgászigazolványa száma van felírva. (Lehet ez a horgász hely persze lekarózott tábla is a nád mellett. Nem jogos azonban az egy névre szóló több foglalt hely létesítése.) Egyre többször hallani, hogy vándorhorgászataink során goromba inzultusoknak vagyunk kitéve a helyi horgászoktól. Folyóvizeken a foglalt hely fogalma ismeretlen, ha valaki ezt nem veszi figyelembe, szabálytalanul (legalábbis etikátlanul) jár el horgásztársával szemben. Nekem is ismerős a kellemetlen helyzet, ha szokott, - minden horgászat alatt etetett - helyemen idegen horgászt látok, de soha nem jut eszembe, hogy - később érkezve a helyre - szóvá tegyem, hogy „ez az én helyem”. (Legfeljebb megkérdezem tőle, hogy mellé állhatok-e.) Ha azonban ismeretlennel állok szemben, sohase „állok a nyakára”, ahogy én se szeretem, ha folyóvízen valaki közvetlenül alám áll. Az még hagyján, ha bizonyos távolságot tartva (mondjuk 10 - 15 m) áll le tőlem, azt viszont már tényleg nem kedvelem, ha ugyanakkor nagy mennyiségű, sokszor nem megfelelő, laza etetőanyagával „lefogja” azt a területet, amelyről én a halat várom. Más a helyzet, ha baráttal, ismerőssel találkozom: ilyenkor már el tudom dönteni, hogy mellé állhatok-e, illetve, hogy hogyan etessem. (Ezt érdemes minden esetben megbeszélni.) Alapállásnak kell lennie, hogy mindig az előbb érkezett horgásznak van „elsőbbségi joga”. Ezt fogjuk fel amolyan íratlan „horgász- KRESZ” -ként, mint ahogy - legtöbbször - fenntartás nélkül elfogadjuk a közlekedésben egyenrangú útkereszteződésben a jobb felől érkező elsőbbségét. Legtöbbször elfogadjuk, de mi van akkor, ha valaki - mondjuk vélt vagy valós - fizikai erőfölénye tudatában nem így tesz? Egyre gyakrabban hallani, hogy lakatlanabb helyeken gorombán ráförmednek a már ott horgászóra, hogy hagyja el a helyet, „mert én itt szoktam horgászni”. (Érdekes módon ilyenkor általában nem egy személyről, hanem több „jogvédőről” van szó.) Semmi esetre sem érdemes konfliktusba keveredni, azt azonban mindenesetre tudatni kell az illetővel (illetőkkel), hogy ehhez nincs joguk, folyóvízen nincs foglalt hely, a horgászat jogát az érkezési sorrend határozza meg. (Azt már mindenkire rábízunk, hogy ez után marad-e, vagy elhagyja a horgász helyet.) Egy biztos: rossz szájjal fogunk tovább horgászni, vagy pláne a helyet elhagyni.

A hetvenes, nyolcvanas években Szász Imre tollából származó két cikkre is emlékszem, ami témánkkal foglalkozik. (Az egyiket, a „Revír” címűt lapunk is átvette.) Itt már még durvább dolgokról volt szó, ami annál kirívóbb, mert „köztisztületben álló”, öreg nyugdíjasok követték el. Emlékeztetőül: az egyik bácsika, hogy horgász helyét ne zavarják a fürdőző gyerekek, - annak környékére - kosárszámra szórt üvegcserepeket a vízbe. Ő csónakkal közlekedett, a többi már nem érdekelte, csak az, hogy ne lármázzanak a gyerekek. A másik magából kikelve, trágár szitkok kíséretében adta

tudtára, hogy „azonnal takarodjon az ő etetett helyéről”. (Imre barátunk zavarban is volt, mert a környéken három-négy ilyen is volt.)

Hogyan foglalhatunk állást ezekben az esetekben? Próbáljuk meg tárgyilagosan nézni a dolgokat, bármennyire is hajlamosak vagyunk ennek, vagy annak a félnek igazat adni. Megérthetjük annak a parti birtokosnak, helybelinek felfogását is, aki nem örül, ha rendszeresen, nagy fáradsággal (és költséggel) rendszeresen etetett helyén idegen horgászt talál. Különösen érvényes ez a partról megközelíthető stégek, melyeken fel van tüntetve – a természetesen engedéllyel épített - horgászállás tulajdonosának neve, horgászengedélyének száma. Az ilyen helyekről kiszoruló vendég-horgász, - ha módja van rá - csónakkal kénytelen horgász helyet keresni magának, ha nem akar az agyonzsúfolt és zavart mólókon horgászni. (A horgászrend szerint horgászhat ugyan az idegen horgász megjelölt stégen is, ha azonban a tulaj megjelenik és felszólítja a távozásra, ezt meg kell tennie, ezért ezt értelemszerűen kevesen kockáztatják.)

A nyílt vízen azonban már tényleg bosszantó, (különösen egy alapos etetés után) ha ránk szól valaki, hogy az a hely az ő horgász helye. Itt már a vendégnek van igaza: ő nem kis anyagi ráfordítással utazott le a vízhez, szórta be ugyancsak nem olcsó etetőanyagát, s most távozzon?

A horgászatra jogosító engedélyek birtokában minden horgásznak jogában áll haza vinnie az engedélyben megjelölt halfajtákat, halmennyiséget. Ezért bárkit elítélni oktalanság lenne, hiszen tudjuk, hogy legtöbbször nem csak a horgászat öröme, hanem a zsákmány elfogyasztása miatt is horgásznak. Örömdelően terjed azonban hazánkban is az Angliában általános szokás, a fogott hal kíméletes elengedése. A „catch and release”, azaz a „fogd meg és ereszd el” nálunk leginkább a (sportszerű) bojliahorgászok között íratlan szabály, de a fiatalabb korosztálynak is egyre inkább szimpatikus.

Más, ugyancsak fontos dolog, melyről sportunkat megítélheti a kívülálló: a fogott hal kezelése. Alapvető szabály: amit magadnak nem kívánsz, azt ne tedd embertársadnak se. A normálisan gondolkodó ember ezt átvonatköztatja az állatra is, még akkor is, ha az nem melegvérű, hanem történetesen hal. Különösen figyelni kell az általunk kifogott hallal való bánásmódra. Nincs visszatartóbb, mint amikor a véletlenül fogott „paptetűt” addig csapkodják földhöz, míg le nem jön a horogról, mondván: „én ehhez a gusztustalan féreghez nem nyúlok!” De csaknem ugyanolyan visszatetszést kelt a „nem-horgász” nézőben, ha a halat hanyag mozdulattal dobjuk hátunk mögé a porba vagy a kövek közé, hogy ott lassan kínlódva pusztuljon el. Mennyire másképp tekintenek az olyan horgászra, aki nem széles ívben dobja vissza a - pl. méreten aluli - halat, hanem kis ideig a vízben normális testhelyzetében, - folyóvízben fejével a folyással szembe - tartva engedi vissza. Nem véletlen, hogy a „zöldek” által több országban hevesen támadott halfogó versenyek is kritikus pontot jelentenek. Valljuk be, bizonyos mértékben van is igazságuk, mert még a viszonylag megfelelő anyagú haltartókból mérlegelés után a vízbe visszabocsátott halak egy része mégis elpusztul, illetve károsodik. (Emlékszem olyan, az NDK-ban tartott versenyre, ahol a halakat szárazon tartott nagy nejlonzacsókba kellett gyűjteni a verseny során, igaz, az ő szabályaikban a hal azonnali megölése volt előírva!) A mai szabályok szerencsére előírják a megfelelő méretű és anyagú haltartó-hálókat, melyekben a hal csak elenyésző százalékban károsodhat a verseny ideje alatt.

Szólnunk kell a horgászat alatt fogyasztott szeszesitalok hatásáról is. Úgy gondolom azonban, hogy a közlekedésben kötelező „O toleranciát” ebben az esetben nyugodtan elfelejthetjük, hiszen mindenkinek jogában áll a vízparton egy „felest”, egy nagyfröccsöt vagy egy korsó sört elfogyasztani, egészséges ember viselkedésében ez a mennyiség a vízparton biztosan nem fog zavart okozni. Mindenképpen kerülni kell azonban a

mértéktelen szeszfogyasztást, mert ezzel nem csak magunk, hanem a közelben horgászó társaink testi épségét is veszélyeztethetjük. Különösen tekintettel kell erre lenniük a pergető-, vagy a nagy tömegű önetetővel dolgozó horgászoknak. A csónakból horgászóknak intő példaként kell, hogy szolgáljon a több, tragikus eset, melyek a közel- és távolabbi múltban történtek éppen az ittassággal kapcsolatban. (A vízi-KRESZ egyébként ugyanúgy tiltja, sőt szankcionálja a hajó vezetőjének ittasságát, mintha autóban ülne.)

Végül szót kell ejtenünk a hangos, - olykor trágár – beszédről is. Bár tudjuk, hogy a hangos beszéd (a köztudattal ellentétben) nem igen zavarja a halakat, mégsem szükséges, hogy a szomszédok, vagy kisebb vízben a szemben ülők tudomást szerezzenek családi-, üzleti-, vagy szerelmi ügyeinkről. Ezek ugyan még tolerálhatók, hiszen a ma embere bekapcsolt mobiltelefonnal érkezik még a vízpartra is, nehogy munkát, vagy fontos találkozót veszítsen. Gusztustalan azonban a trágár ordítózás: az ilyen horgász éppen ellenkezőjét éri el, amit szeretne, hogy őt „kemény, szókimondó férfiembernek” tartsa a víz mellett jelenlévő társaság, sikerül viszont elérnie, hogy csupán ostoba bunkóságát bizonyítsa. (Az egyén – mostanában egyre inkább hangoztatott - gátlástalan „szabadsága” gyakran több kárt okoz, mint gondolnánk.)

Írásunkat amolyan „vitaindítónak” is szántuk, ezért várjuk horgásztársaink ez ügyekben tapasztalt „élményeit”, tapasztalatait. Hogy azonban ne keseredjünk el végképp a vízparti kellemetlenségektől, adjunk helyet az esetleg tapasztalt pozitívumoknak, kellemes élményeknek is, melyek horgásztársaink részéről értek bennünket. Hiszen, mint néhai Irházy Józsi bácsi, (a Nagybudapesti HE fegyelmi bizottságának elnöke) mondotta: „a horgászok jó emberek”. Tegyük hozzá: túlnyomórészt.